

Streszczenia

Michał Dudek 2016. Efekt następcy w procesie sukcesji indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce. *Journal of Agribusiness and Rural Development*, 1, 39–45.

Z procesem sukcesji gospodarstw rolnych wiążą się na ogół oczekiwania pozytywnych zmian w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Zakłada się zazwyczaj, że sukcesja jest korzystna dla gospodarstw rolnych i użytkujących je rodzin, a w jej wyniku podejmowane będą działania przyspieszające proces rozwoju lub – alternatywnie – „wyjście” z działalności rolniczej. Z przeprowadzonych przez Autora analiz wynika, że postawy sukcesorów są zróżnicowane, a ich skłonność do realizacji inwestycji ukierunkowanych na rozwój potencjału produkcyjnego zwykle nie jest większa niż w grupie pozostałych rolników. Sytuację taką należy tłumaczyć tym, iż w polskim rolnictwie następuje polaryzacja funkcji produkcyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych. O ukierunkowaniu gospodarstwa na rozwój lub na regres w większym stopniu decyduje jego potencjał ekonomiczny niż wiek i doświadczenie osób prowadzących działalność rolniczą. Zwiększoną aktywność w podejmowaniu inwestycji rolniczych i w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój użytkowanych gospodarstw zaobserwowano przede wszystkim wśród osób o wysokim poziomie kapitału ludzkiego, które przejęły podmioty charakteryzujące się zwykle znaczącym potencjałem produkcyjnym. (TW)

Michał Figura 2016. Udział dzierżawionych użytków rolnych w gospodarstwach w Polsce na tle gospodarstw w wybranych krajach Unii Europejskiej. *Zagadnienia Doradztwa Rolniczego*, 4, 50–59.

W wielu krajach UE dzierżawa jest podstawową formą prawną użytkowania gruntów rolnych, np. we Francji grunty dzierżawione stanowią ponad 82% wszystkich gruntów rolnych. Taka forma użytkowania wpływa na poprawę efektywności produkcji i gospodarstw, nie obciąża bowiem dzierżawców kosztami nabywania ziemi. W artykule przeanalizowano stan gruntów dzierżawionych w Polsce i ich udział w ogólnej powierzchni gruntów rolnych w kraju, następnie porównywano je z trzema typami gospodarstw

zlokalizowanych w Niemczech, Francji, we Włoszech i w Wielkiej Brytanii. W Polsce, niezależnie od ukierunkowania działalności rolniczej, najmniej jest gruntów „obcych”, tj. niebędących własnością posiadacza lub zarządcy. Dzierżawy stanowią średnio 27,1% użytków rolnych wykorzystywanych rolniczo. Obowiązujący system płatności obszarowych w istotny sposób zahamował wydzierżawianie ziemi, jednocześnie intensywnie rozwija się dzierżawa nieformalna, nie jest jednak znana skala tego zjawiska. Formalna dzierżawa ziemi w Polsce pozostaje od wielu lat na niezmiennym poziomie. W pozostałych analizowanych krajach udział tych gruntów w ogólnej powierzchni użytków rolnych z roku na rok nieznacznie wzrasta. Stąd też wydaje się, że problem dzierżawy ziemi w Polsce powinien zostać ponownie przeanalizowany zarówno przez polityków zajmujących się rolnictwem, jak i przez ekonomistów. (WM)